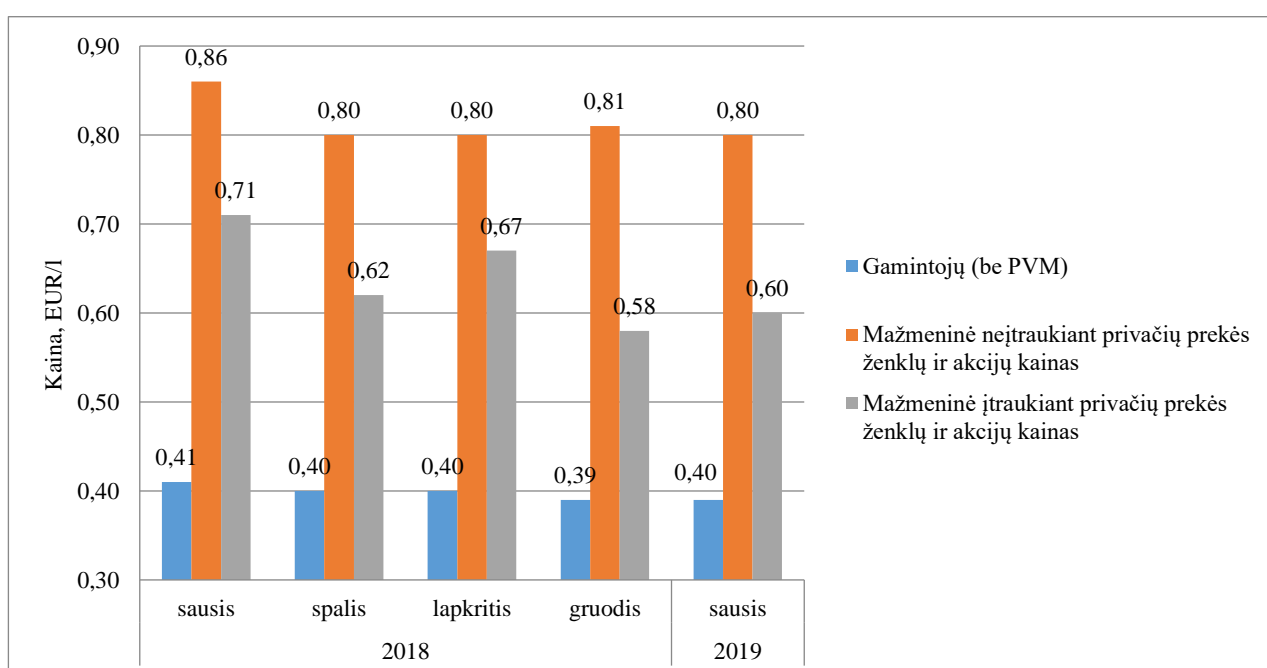

Pieno gaminių rinkos kainų analizė 2018 m. spalio–2019 m. sausio mėn.

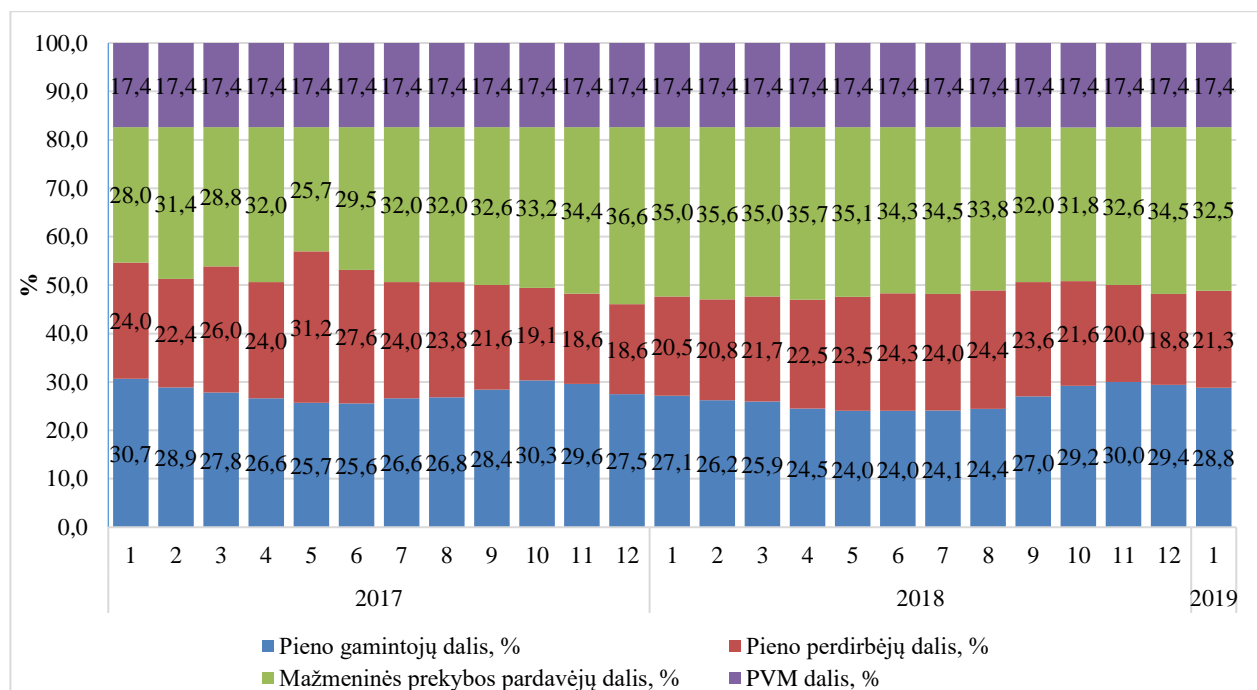
2018 m. spalio–2019 m. sausio mėn., geriamojo pieno, pasterizuoto, 2,5 % riebumo, išfasuoto po 0,9–1 l į plėvelės fasuotes, pardavimo kainos, įtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainas, svyravo įvairiai: spalio mėn. siekusi 0,62 EUR/l, lapkričio mėn. padidėjo iki 0,67 EUR/l, vėlesniais mėn. mažėjo ir 2019 m. sausio mėn. sudarė 0,60 EUR/l. Šiam kainos sumažėjimui įtakos turėjo privačių prekės ženklų ir akcinių kainų mažėjimas, tuo tarpu gamintojų prekės ženklų kainos išliko gana stabilios.

Geriamojo pieno (2,5 % riebumo), vidutinės didmeninė ir mažmeninė pardavimo kainos Lietuvos rinkoje, EUR/l

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

Geriamojo pieno (2,5 proc. riebumo, išfasuoto po 0,9–1 l į plėvelės fasuotes) vidutinės mažmeninės kainos Lietuvos prekybos tinklų parduotuvėse kainos struktūra, %

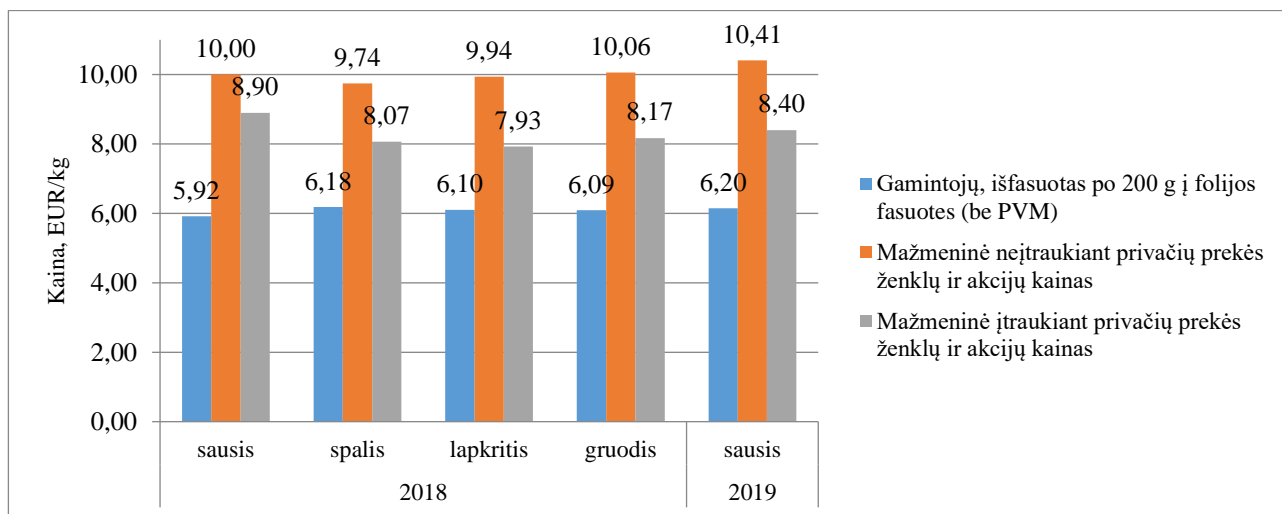

Pastaba: apskaičiuota, atsižvelgiant į LAEI pateiktą metodiką. Į vidutinės mažmeninės kainos apskaičiavimą neįtrauktos privačių prekės ženklų ir akcinės kainos.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

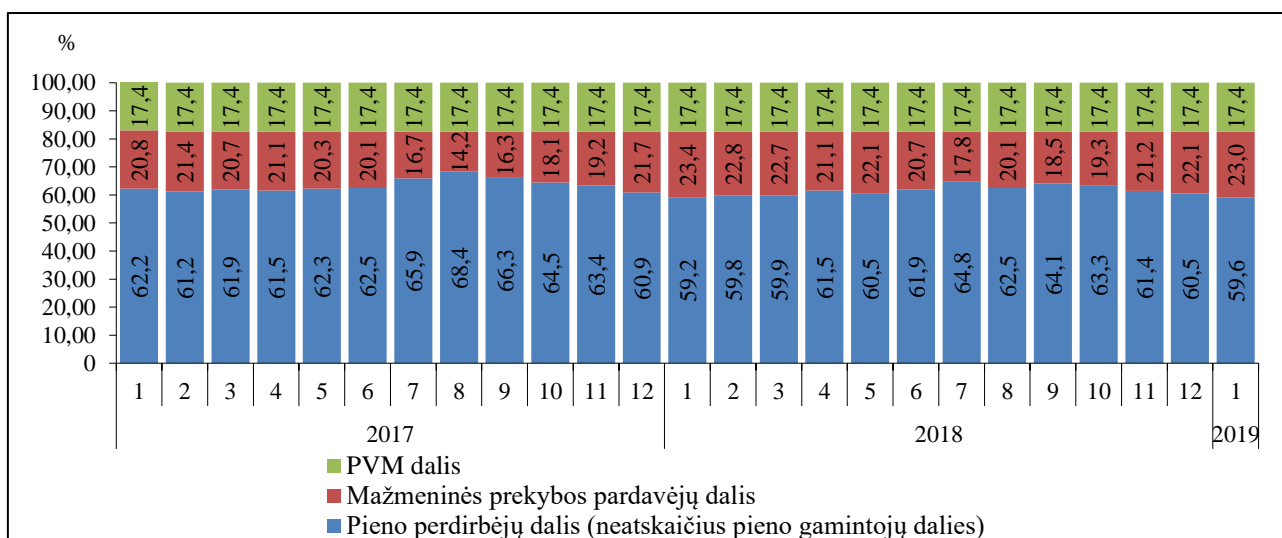
2019 m. sausio mėn., palyginti su 2018 m. sausio mėn., minėto geriamojo pieno pardavimo kaina, įtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainas, sumažėjo apie 14,6 proc. Geriamojo pieno kainos sumažėjimui taip pat didesnę įtaką turėjo prekybos tinklų privačių prekės ženklų ir akcinių prekių kainos sumažėjimas nei gamintojų prekės ženklų kainos sumažėjimas, kuris analizuojamu laikotarpiu sumažėjo apie 7,0 proc. Didmeninės vidutinės minėto geriamojo pieno kainos 2018 m. spalio–2019 m. sausio mėn. išliko gana stabilios.

Sviesto 82 % riebumo, išfasuoto po 170–200 g į folijos fasuotes, vidutinės didmeninė ir mažmeninė pardavimo kainos Lietuvos rinkoje, EUR/kg

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

Sviesto (82 % riebumo) vidutinės mažmeninės kainos struktūra, %

Pastaba: į mažmeninės kainos apskaičiavimą neįtrauktos privačių prekės ženklų ir akcinės kainos.

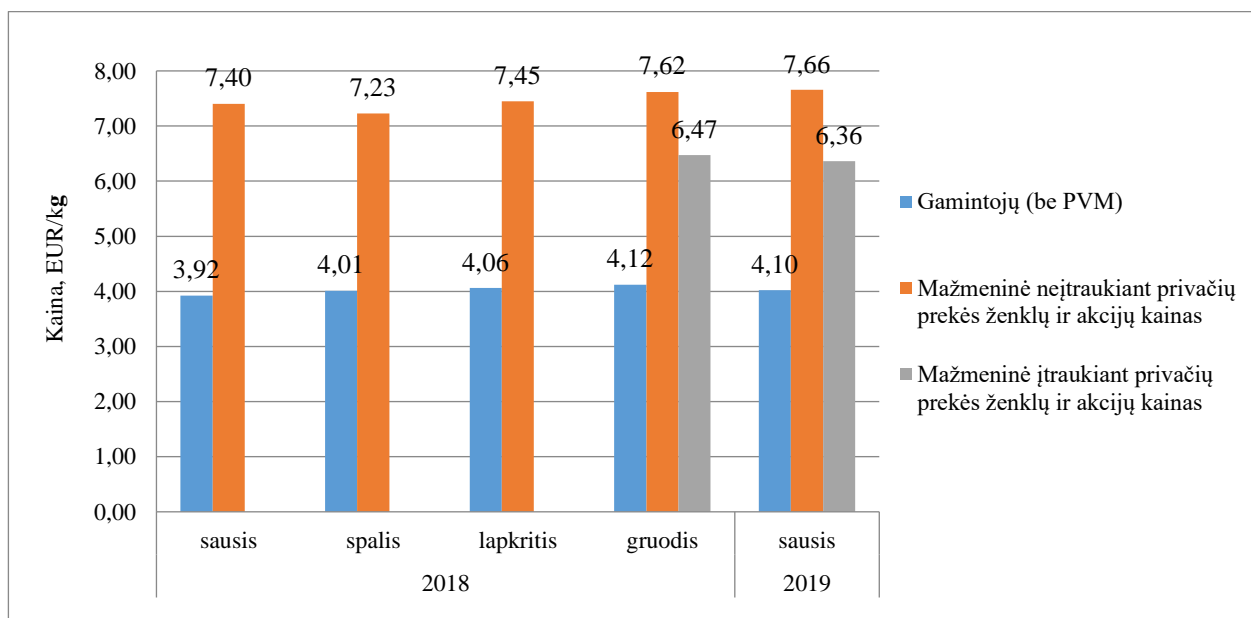
Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

2018 m. spalio–2019 m. sausio mėn., vidutinės mažmeninės sviesto 82 % riebumo, išfasuoto po 200 g į folijos fasuotes, pardavimo kainos, įtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainas, svyravo įvairiai: nuo 7,93 EUR/kg (lapkričio mėn.) iki 8,40 EUR/kg (sausio mėn.). Mažmeninėje prekyboje gamintojų prekės ženklų pardavimo kainos analizuojamu laikotarpiu didėjo: nuo 9,74 EUR/kg (spalio mėn.) iki 10,41 EUR/kg (sausio mėn.), bet bendrai minėto sviesto pardavimo kainai didesnę įtaką turėjo sumažėjusios privačių prekės ženklų ir akcijų kainos. 2019 m. sausio mėn.,

palyginti su 2018 m. sausio mėn., minėto sviesto vidutinė mažmeninė pardavimo kaina Lietuvoje, įtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainas, sumažėjo apie 5,6 proc.

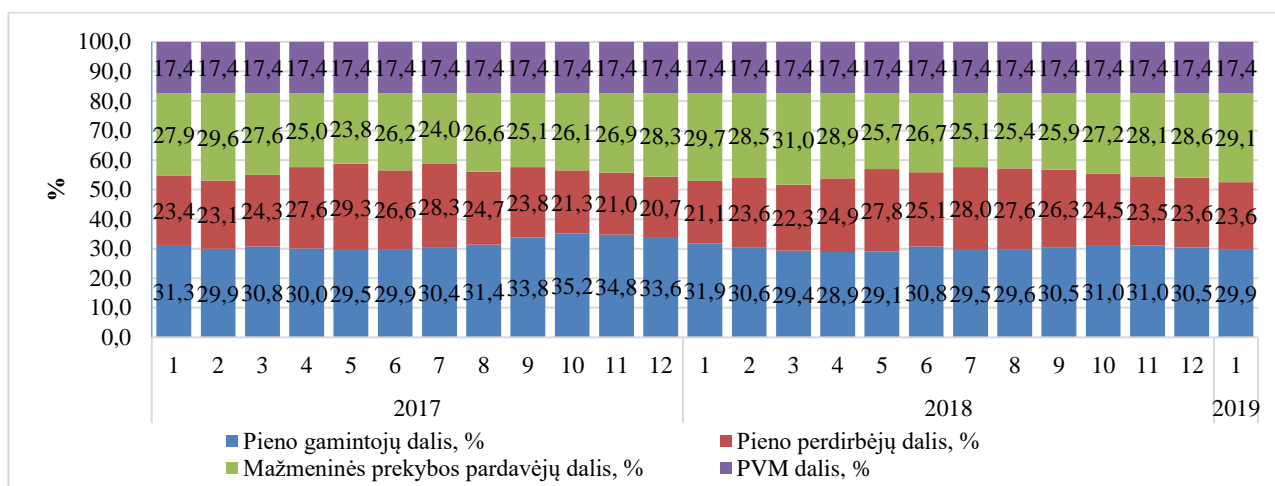
Didmeninėje rinkoje minėto sviesto kainos mažėjo 2018 m. spalio–gruodžio mėn., o 2019 m. sausio mėn. šiek tiek padidėjo. Toks didmeninės sviesto kainos pakilimas galėtų būti susijęs su sumažėjusiais pardavimais sausio mėn. Lietuvos rinkoje, kurie, palyginti su 2018 m. gruodžio mėn., sumažėjo apie 10,2 proc. Lietuvos pieno gaminių rinka ir kainų tendencijos yra glaudžiai susijusios su situacija pasaulinėse rinkose. Remiantis EK duomenimis, ES didmeninė sviesto kaina mažėjo keturis mėnesius iš eilės. Tokia pati didmeninių sviesto kainų mažėjimo tendencija buvo stebima ir kaimyninėje Lenkijoje: 2019 m. sausio mėn., palyginti su 2018 m. spalio mėn., fasuoto 82 proc. riebumo sviesto vidutinė didmeninė pardavimo kaina sumažėjo apie 10,6 proc.

Tilsit sūrių vidutinės didmeninės ir mažmeninės pardavimo kainos Lietuvos rinkoje, EUR/kg

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

Tilsit sūrio vidutinės mažmeninės kainos Lietuvos prekybos tinklų parduotuvėse kainos struktūra, %

Pastaba: apskaičiuota, atsižvelgiant į LAEI pateiktą metodiką. Į mažmeninės kainos apskaičiavimą neįtrauktos privačių prekės ženklų ir akcinės kainos.

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIS)

2018 m. spalio–2019 m. sausio mėn., vidutinės mažmeninės Tilsit sūrių pardavimo kainos, neįtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainų, didėjo keturis mėn. iš eilės nuo 7,23 EUR/kg (spalio mėn.) iki 7,66 EUR/kg (sausio mėn.). Nors gamintojų prekės ženklų Tilsit sūrių pardavimo kainos mažmeninėje rinkoje šiek tiek didėjo, tačiau palyginti 2019 m. sausio mėn. pardavimo kainas, įtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainas, su 2018 m. gruodžio mėn. kainomis, stebimas kainų sumažėjimas apie 1,8 proc. Šiam sumažėjimui taip pat įtakos turėjo privačių ženklų ir akcijų kainų mažėjimas. Didmeninės Tilsit sūrių kainos šiek tiek padidėjo 2018 m. spalio–gruodžio mėn., išskyrus 2019 m. sausio mėn. Sūrių kainų pokyčius analizuoti gana sudėtinga, nes parduodami skirtingo brandinimo sūriai, dėl to kainos gali kisti priklausomai nuo to kiek analizuojamą mėn. buvo parduota didesnio ar mažesnio brandinimo laiko sūrių. 2019 m. sausio mėn., palyginti su 2018 m. sausio mėn., mažmeninė vidutinė Tilsit sūrių pardavimo kaina, neįtraukiant privačių prekės ženklų ir akcijų kainų, padidėjo apie 3,5 proc.

Vartotojo kainai didelę įtaką turi pati rinka – už kiek rinkoje tam tikrą prekę galima parduoti. Namų ūkių gaunamų pajamų dalį šiais metais turėtų padidinti augantis darbo užmokestis, pensijų ir socialinių išmokų indeksavimas, didėsiantys vadinamieji „vaiko pinigai“, gerėjančios kitos socialinės garantijos, tačiau namų ūkių išlaidų dalį padidins elektros ir dujų kainų augimas bei kitų būtiniausių išlaidų padidėjimas. Tuo pačiu augančios ir įmonių veiklos išlaidos (darbo užmokestis, išlaidos energetikai, logistikai, sandėliavimui, aptarnavimui ar kt.) gali turėti įtakos kainų didėjimui. Kiek tai gali turėti įtakos, priklauso nuo sąnaudų sudedamosios konkrečiame gaminyje. Jei vartojimas nemažėja esant aukštesnėms kainoms, tai yra naudinga prekybininkams.

Nors žalias pienas yra pagrindinė pieno gaminių sudedamoji dalis, tačiau galutinio gaminio kainos struktūroje, minėto pieno supirkimo kainos įtaka yra maža. Svarbu paminėti, kad žalio pieno supirkimo kainos labai priklauso nuo sezoniškumo ir pasaulinės rinkos.

Kai kurių Lietuvos pieno perdirbimo įmonėse pagamintų pieno produktų pardavimai Lietuvos rinkoje, t

Pieno produktas	2018				2019
	sausis	spalis	lapkritis	gruodis	sausis
Geriamasis pienas, pasterizuotas, 2,5 % riebumo, išfasuotas po 0,9–1 l į plėvelės fasuotes	1 317,73	1 347,89	1 296,38	1 201,31	1 299,64
Sviestas, 82 % riebumo, išfasuotas po 200 g į folijos fasuotes	345,28	314,92	329,82	332,91	298,99
<i>Tilsit</i> sūris	442,27	348,77	340,40	343,16	344,17

Šaltinis: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ)

Kai kurių pieno gaminių didmeninės kainos Lenkijoje ir ES valstybėse, EUR/kg

Pieno produktas	2018				2019
	sausis	spalis	lapkritis	gruodis	sausis
Sviestas (82 % rieb., luitais) <i>Lenkija</i>	4,05	4,81	4,58	4,39	4,27
Sviestas (82 % rieb., fasuotas) <i>Lenkija</i>	4,52	5,28	5,03	5,00	4,72
Sviestas <i>ES</i>	4,45	5,02	4,75	4,54	4,49
<i>Edam</i> sūriai <i>Lenkija</i>	2,94	3,09	3,12	3,11	3,09
<i>Gouda</i> sūriai <i>ES</i>	3,04	3,21	3,20	3,16	3,13

Šaltiniai: EK, AMI

Žalio pieno supirkimo kainos, EUR/t

Šalis	2018				2019
	sausis	spalis	lapkritis	gruodis	sausis
Lietuvoje	307,6	307,6	316,6	313,9	306,0
Lietuvoje bazinių rodiklių	243,8	232,7	239,5	240,4	237,1
Lenkijoje*	340,2	325,7	328,5	332,0	328,4
Latvijoje*	307,2	293,4	296,5	299,9	301,8
Estijoje*	318,6	318,0	322,9	321,1	320,0
Vidutinė ES*	355,6	358,0	360,6	355,6	352,5

*2019 m. sausio mėn. prognozinė kaina

Šaltiniai: ŽŪIKVC (LŽŪMPRIŠ), EK

Lietuvos gamintojų pieno gaminių pardavimo kainos priklauso ne tik nuo situacijos vidaus rinkoje, bet ir pasaulinėje rinkoje. 2019 m. pasaulinė pieno rinka ir kainų pokyčiai priklausys

nuo politinių ir ekonominių įvykių pasaulyje, klimato sąlygų, pieno gaminių pasiūlos ir paklausos pasaulinėje rinkoje. Lietuvos Respublikos finansų ministerija savo „Lietuvos ekonominės raidos scenarijaus 2018–2021 m.“ ataskaitoje įvardija, kad įtampa tarptautinės prekybos srityje dėl suaktyvėjusių protekcionizmo apraiškų, prekybos karų, potenciali Turkijos finansų krizės grėsmė euro zonos valstybėms, padidėjusi kietojo „Brexit“ tikimybė, galimi pasaulio finansų rinkų svyravimai gali turėti neigiamos įtakos pasaulio ekonomikai, o tuo pačiu ir Lietuvai, kuri yra labai priklausoma nuo eksporto galimybių. Sūrių kainų pokyčiams įtaką gali daryti nuo 2019 m. vasario 1 d. įsigaliosianti tarp ES ir Japonijos (ketvirtos pagal dydį ES žemės ūkio produktų eksporto rinkos) pasirašyta Ekonominio bendradarbiavimo sutartis (toliau – EPA), pagal kurią bus sumažinti importo mokesčiai sūriams. Jau dabar sūrių eksportas iš ES į Japoniją turi tendenciją didėti. Naujosios Zelandijos kooperatyvo „Fonterra“ valdomos pieno produktų prekybos sistemos „*Global Dairy Trade*“ (toliau – GDT) naujausia (2019 02 06) GDT indekso reikšmė pieno produktams padidėjo 6,7 proc. Tai pieno gamintojus nuteikia pozityviai, nes po dešimties mėnesių mažėjimo gruodžio mėnesio pradžioje GDT indekso reikšmės pradėjo kilti ir kyla penktą sesiją iš eilės. Jeigu tokia tendencija išliktų dar keliuose aukcionuose, tai žalio pieno supirkimo kaina turėtų stabilizuotis, o vėliau net ir padidėti. Tačiau paminėtina, kad GDT prekybos atgarsiai Europą pasiekia po maždaug 1–2 mėnesių.

Šaltiniai:

1. <https://finmin.lrv.lt/uploads/finmin/documents/files/ERS%20aprasymas%202018-09-12.pdf>
2. europa.eu/rapid/press-release_MEMO-18-3326_lt.pdf
<http://www.europarl.europa.eu/news/lt/press-room/20181205IPR20930/ep-patvirtintas-prekybos-susitarimas-su-japonija-didziausias-istorijoje>
3. <https://www.globaldairytrade.info/en/product-results/>